

BIZNES G'OYALARDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH STRATEGIYALARI

To'xtasinov I

Yangiqo'rg'on tuman 2-son texnikumi

Annotatsiya: Mazkur maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining biznes g'oyalarni shakllantirish va rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosida yaratilgan innovatsion biznes modellari, ularning samaradorligi, qo'llash sohalari va rivojlanish istiqbollari yoritiladi. Tadqiqot natijalari sun'iy intellektni biznes jarayonlariga integratsiya qilish orqali raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatlarini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, biznes g'oya, innovatsiya, raqamli transformatsiya, avtomatlashtirish, startap, texnologiya

Zamonaviy iqtisodiyotda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari biznes jarayonlarini tubdan o'zgartirmoqda. Ular katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, qaror qabul qilishni avtomatlashtirish va mijozlarga moslashtirilgan xizmatlar ko'rsatish imkonini beradi. Natijada, biznes g'oyalarni yaratish va amalga oshirish jarayonlari ancha tezlashmoqda.

Bugungi kunda sun'iy intellekt nafaqat yirik korxonalar, balki kichik biznes va startaplar uchun ham muhim vositaga aylangan. Shu sababli, SI asosidagi biznes g'oyalarni ishlab chiqish va ularni samarali boshqarish strategiyalarini o'rganish dolzarb masala hisoblanadi.

Sun'iy intellektning iqtisodiyotdagi roli ko'plab ilmiy tadqiqotlarda o'rganilgan. Tadqiqotchilar SI texnologiyalarini to'rtinchi sanoat inqilobining asosiy drayveri sifatida baholaydilar.

Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda mashinaviy o'rganish (machine learning), chuqur o'rganish (deep learning) va neyron tarmoqlar biznesda qo'llaniladigan asosiy yo'nalishlar sifatida ko'rsatiladi. Shuningdek, SI yordamida biznes jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va foydani oshirish imkoniyatlari keng yoritilgan.

Mazkur tadqiqot quyidagi metodlarga asoslanadi:

- tizimli tahlil;
- taqqoslash usuli;
- empirik kuzatuv;
- ilmiy manbalarni umumlashtirish.

Ushbu metodlar yordamida sun'iy intellektning biznes g'oyalarga ta'siri kompleks tarzda o'rganildi.

Sun'iy intellekt – bu kompyuter tizimlarining inson aqliy faoliyatiga xos vazifalarni bajarish qobiliyatidir. U quyidagi imkoniyatlarni taqdim etadi:

- ma'lumotlarni tahlil qilish;
- prognozlash;

- qaror qabul qilishni qo'llab-quvvatlash;
- avtomatlashtirish.

SI texnologiyalari biznes g'oyalarni quyidagi yo'nalishlarda rivojlantiradi:

- yangi mahsulot va xizmatlar yaratish;
- mijoz ehtiyojlarini aniqlash;
- bozorni tahlil qilish;
- risklarni kamaytirish.

Sun'iy intellekt elektron tijoratda mijozlarga individual tavsiyalar berish, narxlarni optimallashtirish va savdo jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini beradi.

Sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan tizimlar kredit riskini baholash, firibgarlikni aniqlash va investitsiya strategiyalarini ishlab chiqishda qo'llaniladi.

Sun'iy intellekt tibbiy diagnostika, davolash rejalarini ishlab chiqish va kasalliklarni oldindan aniqlashda muhim rol o'ynaydi.

Sun'iy intellekt mijozlarning xulq-atvorini tahlil qilib, samarali reklama strategiyalarini ishlab chiqishga yordam beradi.

Biznesda sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish raqamli transformatsiyaning muhim qismi hisoblanadi. Bu jarayon kompaniyalarning raqobatbardoshligini oshiradi.

Sun'iy intellekt samarali ishlashi uchun katta hajmdagi sifatli ma'lumotlar zarur. Shu sababli, ma'lumotlar bazasini shakllantirish muhim ahamiyatga ega.

Startaplar va texnologik kompaniyalar uchun qulay innovatsion muhit yaratish sun'iy intellekt asosidagi biznes g'oyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Sun'iy intellekt sohasida malakali mutaxassislarni tayyorlash muhim vazifa hisoblanadi.

Sun'iy intellektni biznesda qo'llash quyidagi muammolar bilan bog'liq:

- yuqori xarajatlar;
- ma'lumotlar xavfsizligi;
- etik muammolar;
- texnologik infratuzilmaning yetishmasligi.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun kompleks yondashuv zarur.

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivojlanishi bilan birga sun'iy intellekt texnologiyalariga qiziqish ortib bormoqda. Davlat tomonidan IT sohasini qo'llab-quvvatlash, startap ekotizimini rivojlantirish va innovatsion loyihalarni moliyalashtirish bo'yicha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Bu esa sun'iy intellekt asosidagi biznes g'oyalarni amalga oshirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- SI texnologiyalarini joriy etish uchun infratuzilmani rivojlantirish
- Startaplarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash
- Raqamli savodxonlikni oshirish
- Xalqaro tajribani o'rganish
- Ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash.

Sun'iy intellekt biznes g'oyalarni rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. U innovatsiyalarni jadallashtiradi, samaradorlikni oshiradi va yangi imkoniyatlar yaratadi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarini samarali qo'llash orqali biznes subyektlari global raqobatda ustunlikka erishishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Stuart Russell, & Peter Norvig (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th ed.). Pearson Education.
2. Erik Brynjolfsson, & Andrew McAfee (2017). *Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future*. W.W. Norton & Company.
3. Kai-Fu Lee (2018). *AI Superpowers: China, Silicon Valley, and the New World Order*. Houghton Mifflin Harcourt.
4. McKinsey Global Institute (2023). *The Economic Potential of Generative AI: The Next Productivity Frontier*. McKinsey & Company.
5. World Bank (2022). *Digital Development Report: Data for Better Lives*. World Bank Publications.